

Magyar Jogi Nyelv Szerkesztési útmutató*

1. Hivatkozás a folyamatos szövegben belül:

- Ha általában idézünk: szerző és évszám (Nida 1964).
- Ha szó szerint idézünk akár szakirodalmi, akár szépirodalmi műből: a szerző neve után következzen az évszám, kettőspont, majd az oldalszám (Nida 1964: 411).
- Oldalszám előtt vagy után NEM kell sem „old.”, sem „p”, sem „pp”.

2. Idézés:

- Ha az idézet 40 szónál hosszabb, különítsük el a folyó szövegtől: előtte és utána egy sort hagyjunk ki, és balról indentáljuk.
- Indokolt esetben ugyanígy helyezzük el a nyelvi példákat és a jogszabályi szövegeket is.

3. Kurziválás:

- A *kurzív szedést* csak kiemelésre használjuk; sem a nyelvi példákat, sem a jogszabályokból vett idézeteket **NE KURZIVÁLJUK!**

4. Hivatkozás feloldása az irodalomjegyzékben:

- A hivatkozások a szerzők vezetéckneve szerint betűrendben kövessék egymást (NEM KELL SZÁMOZNI).
- A szerzők nevét ne írjuk kiskapitálissal, ne vastagítsuk és ne kurziváljuk.
- Az irodalomjegyzék (**Irodalom**) csak azokat a szerzőket tartalmazza, akikre a szövegben utalás történt, de azokat hiánytalanul.
- A nyelvi adatok forrását és a hivatkozott jogszabályok jegyzékét külön irodalomjegyzékben kell közölni (**Források**).

5. A hivatkozott könyv adatainak feltüntetése az irodalomjegyzékben:

- A szerző vezetéckneve, majd a keresztnév, vagy az első keresztnév, vagy a keresztnévek kezdőbetűi: Nida, Eugene A. vagy Nida, E. A.
- Ezután jön az évszám zárójelben, pont, kettőspont nem kell utána: Nida, E. A. (1964)
- Ha a szerzőnek abban az évben több műve volt: Nida, E. A. (1964a), Nida, E. A. (1964b)
- Ha két szerző van: Nida, E. A. – Taber, Ch.R. (1969)
- Ha három vagy több szerző van, lehet rövidíteni: Nida, E. A. et al. (et alias, et alii = és más[ok]).
- Az évszám után jön a cím, ha önálló mű címe, akkor kurziválva: Nida, E. A. – Taber, Ch. R. (1969) *The Theory and Practice of Translation*.
- A könyv címe után jöjjön a megjelenés helye, és utána kettősponttal a kiadó: Nida, E. A. – Taber, Ch. R. (1969) *The Theory and Practice of Translation*. Leiden: Brill.

* Készült a MANYE hivatkozási és szerkesztési útmutatójának felhasználásával [https://many.hu/wp-content/uploads/2020/12/MANYE-Kongresszusok-Kiadvanyai_Szerk.utmutato_2019-tol-1.pdf].

6. A hivatkozott folyóiratcikk adatainak feltüntetése az irodalomjegyzékben:

- Ha folyóiratban jelent meg a tanulmány, akkor nem a tanulmány címét kell kurziválni, hanem a folyóirat címét: Károly K. (2002) Az alkalmazott nyelvészeti kutatások néhány alapvető módszertani kérdéséről. *Alkalmazott Nyelvtudomány*.
- Folyóiratcikknél továbbá fontos megjelölni az évfolyamot, a füzetszámot és a pontos oldalszámot: Károly K. (2002) Az alkalmazott nyelvészeti kutatások néhány alapvető módszertani kérdéséről. *Alkalmazott Nyelvtudomány* 2. évf. 1. sz. 77–89.
- A folyóirat megnevezése előtt NEM kell „In:”.
- Oldalszám előtt vagy után NEM kell sem „old.”, sem „p”, sem „pp”.

7. A hivatkozott tanulmánykötet adatainak feltüntetése az irodalomjegyzékben:

- Ha tanulmánygyűjteményben jelent meg a cikk, az előbbiek szerinti adatok (szerző, évszám, cím) után kell megjelölni a szerkesztőt vagy a szerkesztőket (előtte In:), utána zárójelben (ed.), (eds.), (hrsg.), (szerk.): In: Andor J. – Szűcs T. – Terts I. (szerk.) *Színes eszmék nem alszanak... Szépe György 70. születésnapjára*. Pécs: Lingua Franca Csoport.
- Tanulmánygyűjteményben megjelent cikk esetén a hivatkozás végén fontos megjelölni a tanulmány oldalszámát a köteten belül: Fóris Á. (2001) Olasz szótárkiadás Magyarországon. In: Andor J. – Szűcs T. – Terts I. (szerk.) (2001) *Színes eszmék nem alszanak... Szépe György 70. születésnapjára*. Pécs: Lingua Franca Csoport. 346–354.
- Több szerkesztő esetén kiírhatjuk az idézett kötet összes szerkesztőjét: Dobos Cs. – Kis Á. – Lengyel Zs. – Székely G. – Tóth Sz. (szerk.) (2005) *Mindent fordítunk és mindenki fordít. Értékek teremtése és közvetítése a nyelvészetben. Könyv Klaudy Kinga tiszteletére*. Budapest: Szak Kiadó.
- Több szerkesztő esetén azt is megtehetjük, hogy csak az első szerkesztőt írjuk ki és utána et al. (et alii = és mások) következik. Dobos Cs. et al. (szerk.) (2005) *Mindent fordítunk és mindenki fordít. Értékek teremtése és közvetítése a nyelvészetben. Könyv Klaudy Kinga tiszteletére*. Budapest: Szak Kiadó.
- Ha ugyanabból a tanulmánygyűjteményből több tanulmányra is hivatkozunk, nem kell minden alkalommal a teljes bibliográfiát megadni, csak rövidítve: Kegyesné Szekeres E. – Salánki Á. (2004) Személyiség, beszéd és íráskép. In: Navracsics J. – Tóth Sz. (szerk.) 428–437.
- Ilyenkor a tanulmánygyűjtemény pontos adatait csak egyszer kell megadni, az első szerkesztő vezetékneve szerinti betűrendben: Navracsics J. – Tóth Sz. (szerk.) (2004) *Nyelvészet és interdiszciplinaritás. Köszöntőkönyv Lengyel Zsolt 60. születésnapjára*. Szeged: Generália.

8. A hivatkozott konferenciakötet adatainak feltüntetése az irodalomjegyzékben:

- Járjunk el ugyanúgy, mint a tanulmánykötet esetén. Ne a konferencia helyét, idejét és címét tüntessük fel, hanem a **megjelent kötet** címét, szerkesztőjét (szerkesztőit), a megjelenés helyét, a kiadót és az oldalszámot: Kiefer F. (2004) Alkalmazott és elméleti nyelvészet az ezredfordulón. In: Cs. Jónás E. – Székely G. (szerk.) *Nyelvek és nyelvoktatás Európa és a Kárpát-medence régióiban. A XIV. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Kongresszus előadásai*. Nyíregyháza: Bessenyei György Könyvkiadó. 23–31.

9. Ha internetes forrásra hivatkozunk:

A forrás elérhetősége (URL-címe) mellett adjuk meg zárójelben a letöltés időpontját is.

10. Lábjegyzetek:

- A szakirodalmi művekre való szövegközi hivatkozások adatai az irodalomjegyzékbe kerüljenek, ne lábjegyzetbe.
- Az érdemi gondolatokat – ha azok megtörnék a főszöveg gondolatmenetét – illesszük lábjegyzetbe.
- A tanulmány címéhez fűzött lábjegyzetben tehetünk további megjegyzéseket (pl. ha elhangzott előadás anyagát közöljük, ha más változatban már megjelent a közölt tartalom egy része, ha meg kell köszönni a kutatáshoz nyújtott támogatást, vagy ha a tanulmány részlet egy készülő könyvből stb.)

11. Ábrák, táblázatok:

- Az ábrákat és táblázatokat folyamatosan számozzuk (1. ábra, 1. táblázat), lássuk el önálló címmel és adjuk meg a forrást. A címet és a számot az ábra vagy táblázat ALATT KÖZÉPEN helyezzük el. Az ábrára és táblázatra a szövegben az ábra és táblázat számával hivatkozunk, és ne úgy, hogy az „alábbi” táblázatban, mert az ábrák és táblázatok a szövegben elcsúszhatnak a vonatkozó szövegtől.

12. Képek, grafikonok, diagramok:

- Papíralapú kiadványnál a cikk nem szöveges részeit jó minőségű, fotózott vagy fotózható formában, külön oldalon vagy digitálisan (is) kérjük csatolni a tanulmányhoz. Mellőzzük a színes grafikonokat, mert fekete-fehér nyomtatásban nem látszanak a különbségek.
- Internetes kiadványra ez a megjegyzés nem vonatkozik.

13. Nyelvi példák kezelése:

- A szövegközi nyelvi példákon belül a kiemelést *kurzíváljuk*, szükség esetén **vastagítjuk**, aláhúzást pedig csak akkor alkalmazunk, ha ezt a két eszközt már kimerítettük.
- Az **elkülönített** nyelvi példákat **folyamatosan számozzuk** jobbról-balról kerek zárójelbe téve (1), (2), (3) és így hivatkozunk rá a szövegben is, ne úgy, hogy az „alábbi” példában.
- Ha az elkülönített nyelvi példának fordítása is van, azt (1a) (1b) (1c)-vel jelöljük.
- Mind az eredeti példa, mind a fordítás után hivatkozunk a példa forrására a szakirodalmi hivatkozásokkal egyező módon.
- Az elkülönített nyelvi példák alatt és fölött sorkihagyás, balról behúzás legyen.

14. Jogforrások hivatkozása¹

14.1. Magyar joganyagok idézése

A törvények és rendeletek címét minden esetben dőlt betűvel szedjük. Az egy tanulmányon belüli első előfordulásakor kiírjuk a teljes címet: *az Alkotmány módosításáról szóló 1989. évi XXXI. törvény*, majd a további előfordulásokkor már csak az évszámát és a számát tüntetjük föl, a tárgyat nem: *1989. évi XXXI. törvény*, és ekkor is kurziváljuk. A leggyakrabban idézett jogszabályokra minden esetben a rövidítésükkel hivatkozunk (feloldásukat a rövidítésjegyzék tartalmazza), és ezeket nem is kurziváljuk. Néhány törvény címe pedig olyan hosszú, hogy a főszövegben az első említéskor is a rövid alakkal utalunk rá, és a teljes címet inkább lábjegyzetben közöljük.

Az AB határozatokat az AB által használt módon idézzük, megjelölve a határozat (végzés) kezdő és aktuálisan meghivatkozott oldalszámát is:

34/1991. (VI. 15.) AB határozat, ABH 1991, 149, 151–152.

7/2004. (III. 24.) AB határozat, ABK 2004. március, 172, 181.

Az ABH-hivatkozás sajátossága, hogy a végén mindig pont van (akkor is, ha zárójelben szerepel a hivatkozás egy mondat közepén), a „től–ig” oldalszámok között nagyköötőjelet (–) használunk, nem kiskötőjelet (-). Amennyiben a főszövegben hivatkozunk AB döntésekre, akkor az ABH- vagy ABK-hivatkozást ott adjuk meg, nem lábjegyzetben.

A Kúria jogegységi határozatainak rövidítése az alábbi formátumú:

2/2016. számú BJE határozat

Az egyes jogegységi határozatokban az azokat meghozó kollégiumok rövidítése az alábbi:

BJE – Büntető jogegységi határozatok

KJE – Közigazgatási jogegységi határozatok

MJE – Munkaügyi jogegységi határozatok

PJE – Polgári jogegységi határozatok

BKPJE – Büntető közigazgatási polgári jogegységi határozatok

BPJE – Büntető polgári jogegységi határozatok

KPJE – Közigazgatási polgári jogegységi határozatok

KMJE – Közigazgatási-munkaügyi jogegységi határozatok

KMPJE – Közigazgatási-munkaügyi polgári jogegységi határozatok

A Kúria egyes kollégiumai véleményeket is kibocsáthatnak (korábban Állásfoglalás). Ezek formátuma a következő: 1/2016. (II. 1.) BK vélemény. Ekkor a BK a Büntető Kollégium rövidítése; a Polgári, Közigazgatási, Gazdasági, Munkaügyi: PK, KK, GK, és MK. A régebbi kollégiumi állásfoglalások formátuma folyamatos sorszámozású volt (pl. PK. 10.).

¹ Az MTA TTK JTI gondozásában *A jog tudománya* című projekthez készült útmutató felhasználásával.

A Bírósági Határozatokban közzétett magyar bírósági határozatok egységes hivatkozása:

BH 2003. 294.

Az Elvi Bírósági Határozatokat (1998–2011), amelyek sorszámozása az éveken átnyúlóan folyamatos, a BH-hoz hasonlóan rövidítjük:

EBH 2008. 1932.

2011 után ennek a döntvénytípusnak a neve megváltozott Elvi határozatra, és a rövidítésbe a kibocsátó kollégium neve is belekerült, valamint a határozatok sorszámozása évente újraindul:

EBH 2015. M.13.

Az ügyszakok: polgári (P), büntető (B), gazdasági (G), munkaügyi (M) és közigazgatási (K).

Az alsóbb szintű bíróságok határozataira a bíróság és az ügyszám megjelölésével hivatkozunk; például:

Pest Megyei Bíróság 1.Bf.442/2004/11.

14.2. Nemzetközi, EU-s és külföldi joganyagok hivatkozása

Főszabály szerint a nemzetközi dokumentumokat az irodalomban bevett angol (tehát nem a francia) idézéssel hivatkozunk. Magyar hivatkozás ott indokolt, ahol történelmi dokumentumról, magyar hivatalos lapban (magyarul) megjelent vagy EU-s dokumentumról van szó. Néhány helyen az irodalomban többféle hivatkozási minta is elfogadott, amelyek közül választhatunk (de egyazon íráson belül ne változtassunk a módszeren). Lehetőség szerint az alább felkínált eljárások közül az „informatív, de nem feltétlenül hivatalos” módokat használjuk, mert célunk az (adott esetben nem jogász) olvasó informálása (a hivatalos idézési formulák ugyanis gyakran például az évszámot sem tartalmazzák). A nemzetközi szerződések, dokumentumok címét kurziváljuk. Például:

Történelmi szerződések:

1648. évi vesztfáliai békeszerződés, XXVIII. cikk. (Ha az eredeti szövegben arab számozással szerepelnek a cikkek, értelemszerűen a magyar átiratban is így kell feltüntetni.)

Hazánkban kihirdetett nemzetközi szerződések:

1969. évi bécsi egyezmény, 34–37. cikk. Kihirdette: *1987. évi 12. törvényerejű rendelet a szerződések jogáról szóló, Bécsben az 1969. évi május hó 23. napján kelt szerződés kihirdetéséről.* (További hivatkozásoknál elegendő: 1969. évi bécsi egyezmény, 2. cikk.)

Közzétett, de nem kihirdetett nemzetközi szerződések:

1949. évi genfi egyezmények, 2000/17–20. számú Nemzetközi Szerződés a külügyminisztertől. Magyar Közlöny, 2000/112. (2000. november 16.), 7020–7116.

Ki nem hirdetett nemzetközi szerződések:

Hivatalos:

Inter-American Convention on the Granting of Civil Rights to Women,
1438 U.N.T.S. 51, Article 1.

Nem hivatalos, de informatív:

*Protocol to the African Charter on Human and Peoples' Rights on the
Rights of Women in Africa*, Maputo, 11 July 2003, Article 1.

ENSZ-dokumentumok:

Amennyiben magyarul is ki van hirdetve, akkor a magyar kihirdető jogszabály megjelölésével, az eredeti hivatalos (angol) megjelölés használandó.

A bírósági (Állandó Nemzetközi Bíróság, Nemzetközi Bíróság, Emberi Jogok Európai Bírósága) döntések:

A döntéseket angolul jelöljük az eredeti formában; az esetleges magyar ítéletfordításokat kiegészítésként megadhatjuk a „magyarul megjelent:” bevezetéssel.

Európai Bíróság:

A hivatalos magyar EU-s idézés a használatos.

14.3. Külföldi nemzeti joganyagok:

A saját szabályaik szerinti jelöléssel hivatkozunk.

14.4. Paragrafusjelölés:

A magyar jogi helyesírásban a paragrafusszám után pont, majd pedig szóköz áll; a paragrafusjel („§”) után ellenben nincs pont, tehát „32/A. §”; és *nem* „32/A.§”, „32/A. §.” vagy „32/A. §.”). A bekezdésszámokat kerek zárójelben szerepeltetjük, tehát „32/A. § (1) bekezdés”; és *nem* „32/A. § 1. bekezdés”. A bekezdés alatti betűvel jelölt pontokat és a hozzá tartozó zárójelet dőlten szedjük: „19. § (3) bekezdés *a*) pont”. A számmal jelölt pontokat ellenben ponttal zárjuk: „5. § (3) bekezdés 5. pont”.

Követjük a jogi nyelvhasználat egyes sajátos írásjel-használati szabályait, így azt, hogy a jogszabályok egyes bekezdéseit jelölő számokat minden esetben kerek zárójel közé zárjuk – tehát 2. § (1) bekezdés, Abtv. 21. § (6) stb., azaz egy jogszabály megjelölésében szereplő, kerek zárójelek közé zárt szám minden esetben a bekezdésszámot jelöli. Ez olyannyira erős szabály, hogy „megfordítja” a szögletes és a kerek zárójel hierarchiáját a köznyelvben szokásoshoz képest, pl.: „[2/1990. (II. 18.) AB határozat].”

Ugyanígy viselkedik és ugyanezt a hatást váltja ki a jogszabályok betűvel jelzett alpontja után álló egyszeres befejező kerek zárójel – tehát ez a megoldás: 19. § (3) bekezdés *h*) pont –; így ha zárójeles közbevetésben vagy hivatkozásban szerepel, akkor szintén megfordítja a zárójelek hierarchiáját.²

² További jelölési szabályokhoz lásd: 29/2007. (V. 31.) IRM rendelet *a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatok megjelöléséről*; az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala által kiadott, a bíróságok egységes iratkezeléséről szóló 2002. évi 4. számú szabályzatnak a bírósági ügyek sorszámozásáról szóló része.